

дослідження та обробки даних, які використовуються в етнографії. Також учні поглиблюють свої навички роботи з програмами створення презентацій, відео та ін.

Які проєкти можна запропонувати учням після відвідування етнографічного музею просто неба?

Проводячи дослідження з таких тем як «Традиційна кухня» або «Народні звичаї та свята», «Народний одяг» або «Народна музика та танці», учні мають розібратися в обраній темі, пов'язаній з етнографією, зібрати інформацію свого дослідження, тобто, якщо це:

- «Фотоальбом музею»: зробити фотоальбом з етнографічного музею просто неба, наповнити фотографіями експонатів, архітектури, краєвидів та будь-чого, що вони вважають важливим для представлення музею.

- «Мій проєкт макету»: побудувати макет ділянки з етнографічного музею просто неба. Використати матеріали, які знайшли на місці, або створити власні матеріали, які відображають елементи музею.

- «Етнографічний фільм»: створити короткий етнографічний фільм про експонати та культурну спадщину, яку вивчили в музеї. Можна використовувати відео, фотографії та інформаційні матеріали, щоб створити незабутній фільм про культуру свого регіону.

- «Культурний обмін»: створити проєкт культурного обміну з учнями інших шкіл або культурних центрів. Підготувати презентації, виставки, фільми або інші матеріали про культуру свого регіону та обмінюватися ними з іншими учасниками проєктів.

- «Мультимедійна презентація»: створити мультимедійну презентацію про етнографічний музей та культуру свого регіону. Учні можуть використовувати фотографії, відео, графіку та інші матеріали, щоб створити цікаву та інформативну презентацію, яку можна показати на шкільному або громадському заході.

Важливо зазначити, що під час роботи над проєктами учні компенсують знання та розвивають компетентності розуміти економічні принципи, які лежать в основі бізнесу та торгівлі, такі як принципи попиту та пропозиції, ціноутворення, маркетингу та реклами, а також формують комунікативні та лідерські навички, навчаючись працювати у команді та спілкуватися з іншими учасниками проєкту, організувати, мотивувати та керувати проєктом. Здобувачі освіти набувають маркетингових знань, зокрема розуміння принципів реклами та продажу, розвитку умінь вивчати та аналізувати ринок та конкурентів, створювати маркетингові стратегії. Тобто, упевнено можемо стверджувати, що під час екскурсій та після їх проведення учні навчаються збирати, оцінювати та використовувати інформацію з різних джерел, таких як Інтернет, книги, статистика. Крім того, вони розвивають критичне мислення, бо навчаються аналізувати та оцінювати різні аспекти проєкту: цілі, обмеження, можливості та ризики, приймати обґрунтовані рішення. Також формують технічні навички: навчаються використовувати різні інструменти для створення та презентації проєкту, такі як програмне забезпечення для проєктного менеджменту, графічні редактори, електронні таблиці тощо. А головне, учні навчаються думати креативно та працювати з новими ідеями, щоб знайти ефективні та інноваційні рішення для реалізації проєкту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
2. Державний стандарт загальної середньої освіти. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6>
3. Навчальні практики та екскурсії на 2022-2023 н.р. URL: <https://vseosvita.ua/library/navchalni-praktyky-ta-ekskursii-na-2022-2023-nr-589874.html>

М. Г. Глоба,

завідувач відділу фізичної культури, військово-патріотичного виховання та основ здоров'я комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

ШКОЛА «НОВА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА» ЯК СКЛАДОВА КОМПЕНСАТОРНОЇ ОСВІТИ ВЧИТЕЛІВ

Останнім часом спостерігається стійка тенденція до погіршення здоров'я дітей і молоді. Це обумовлено постійними стресами та проблемами, зменшенням фізичних навантажень. Як наслідок, для дітей і молоді характерним є низький рівень фізичної підготовки, різні вади здоров'я, розвиток хвороб, які раніше були притаманні людям старших вікових категорій (гіподинамія, патології опорно-рухового апарату, органи дихання, серцево-судинної системи). Означені проблеми здоров'я дітей та учнівської молоді значно загострилися в умовах повномасштабної російської агресії проти нашої держави. Але складна ситуація

воєнного часу, накладаючи певні обмеження на тренування, не має бути причиною відмови від фізичної активності.

Для підтримання належного рівня стану здоров'я учнів та його зміцнення необхідно збільшити їхню рухову активність та мотивацію до заняття фізичною культурою, заохотити та призвичаїти їх до фізичної активності, здорового способу життя та піклування про своє тіло. Тобто, поліпшення індивідуального фізичного розвитку учнів в певній мірі залежить від вчителя, його прагнення до змін в умовах сьогодення, реалізації себе як фахівця (зміни у

методиці викладання предмета, навчання новому та індивідуальний підхід до своїх учнів).

Наразі сучасний урок фізичної культури – це використання нових підходів до викладання та організації освітнього простору, у якому відбувається співпраця та партнерська діяльність всіх учасників освітнього процесу. Це знайомство учнів з новими видами спорту та спроба реалізувати себе в них. Реалізація цих завдань здійснюється через велику кількість нових модулів модельної навчальної програми. Різноманіття цих модулів вражає, але без можливості спробувати їх у практичному застосуванні, жоден вчитель не зрозуміє яскравості, індивідуальності та технічної специфіки того чи іншого виду спорту.

Вчитель, який викладає фізичну культуру у закладі загальної середньої освіти сьогодні, стикається з певними проблемами, а саме:

- зміна підходів до викладання фізичної культури передбачає сучасну організацію фізичної культури за новими Державними стандартами. Тому учителю важливо запропонувати власні варіанти вправ для учнів, сформувані особисте ставлення до рухової активності та бути активним учасником процесу.

- використання кількох модулів під час одного уроку потребує спеціальної організації класу; вчитель повинен оволодіти методикою організації учнів на уроці, провести опитування чи анкетування з метою вивчення фізкультурно-спортивних інтересів, відповідно до результатів розділити учнів відповідно обраному модулю, таким чином, щоб діти були задіяні в руховій активності;

- необхідність використовувати нові методики, підходи, інструментарій з урахуванням індивідуальних особливостей дітей (необхідно виховати не учнів-формалістів, які здатні лише відтворювати набуті в процесі навчання знання, але таких, що вміють творчо мислити; зіставляти та аналізувати факти; аргументовано захищати власну точку зору; реалізувати свої знання на практиці в житті спираючись на достатню теоретичну підготовку);

- вироблення навичок і умінь під час освоєння сучасного інвентарю, який може підвищити зацікавленість учнів до уроків фізкультури, привити їм любов до фізичних вправ та сформувані навички збереження власного здоров'я;

- необхідність використання нестандартного інвентарю на уроках через недостатнє матеріально-технічного забезпечення, що спонукає вчителів до креативності, творчого використання нестандартних, підручних засобів (нестандартний інвентар демонструє учням можливість займатись руховою активністю в різних умовах, спонукає до самостійної рухової діяльності; підвищує емоційний настрій);

- тривале навчання з використанням технологій дистанційного навчання вимагає від вчителя оволодіння методиками проведення занять

онлайн, навичками роботи з різними інструментами, програмами, додатками, розуміння правильного розподілу навантаження на організм дитини).

На превеликий жаль, реалії сьогодення, а саме навчання з використанням дистанційних технологій, не дає змоги вчителям отримати ці практичні навички та вміння в різних спортивних напрямках. Тому на вирішення цієї актуальної проблеми вчителів фізичної культури щодо якісної організації уроку спрямована ШКОЛА «НОВА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА» (рис.1).

Рис.1 Модель Школи «Нова фізична культура»

Головною ідеєю Школи «Нова фізична культура» є допомога вчителям у практичній реалізації модельних навчальних програм освітньої галузі фізичної культури в умовах Нової української школи.

Мета: навчити вчителів практичній реалізації модельних навчальних програм освітньої галузі фізичної культури Нової української школи.

Завдання:

- розвивати в учасників Школи ціннісні орієнтації щодо використання фізичних вправ як одного з головних чинників здорового способу життя;

- вдосконалювати вміння планувати урок з використанням різних варіативних модулів;

- навчати організації безпечного середовища під час занять фізичною культурою відповідно до нових модельних програм;

- розвивати вміння організовувати уроки ігрової спрямованості, високої рухової активності та моторної щільності;

- сприяти формуванню життєвих компетентностей та здатностей їх застосовувати в різних ситуаціях;

- створювати умови для мотивації до навчання на основі потреб та інтересів учнів та учениць.

Компенсация недоотриманих вчителями фізичної культури компетентностей у рамках Школи «Нова фізична культура» відбуватиметься у трьох основних напрямках: «Майстер-класи модулів», «Тренінги для вчителів», «Модель сучасного уроку». Розглянемо більш докладно зміст кожного напрямку компенсації вмінь учителів фізичної культури.

Напрямок «Майстер-класи модулів» спрямований на допомогу вчителям щодо ознайомлення з правилами

гри й тактичними діями, навчання техніки елементів та навичками модулей:

- фрізбі, черглідинг, петанк;
- регбі-5, бадмінтон, доджбол;
- скандинавська ходьба, флорбол, корфбол;
- фітнес-йога, гандбол, Cool Games;
- дитяча легка атлетика, дартс, аеробіка;
- рінго, сквош, панна, футзал.

Напрямок «Тренінги для вчителів» має на меті розвиток навичок вчителів щодо:

- використання діяльнісного підходу на уроках;
- інтерактивних методів навчання;
- командоутворення, формування в учнів уміння працювати в команді.

Напрямок «Модель сучасного уроку» розкриватиме особливості організації уроку фізичної культури у поєднанні декількох модулів на одному занятті, враховуючи слабке матеріально-технічне забезпечення та роботу з паралельно класів. Включатиме такі складові:

- теоретико-організаційна робота,
- безпека на уроці,
- поєднання модулів,
- використання нестандартного обладнання,
- соціалізація дітей з особливими освітніми потребами.

Учасники Школи отримають можливість змінити свої підходи до викладання фізичної культури:

- використовувати кілька модулів під час одного уроку;
- практично відпрацювати нові методики, підходи, інструментарій;
- навчитись використовувати новий інвентар;
- створювати та використовувати нестандартний інвентар на уроках за умов недостатнього матеріально-технічного забезпечення закладів загальної середньої освіти;
- створювати умови для партнерської взаємодії на уроках;
- застосовувати навчання з використанням технологій дистанційного навчання при викладанні фізичної культури.

Вчителі отримають можливість відпрацювати навички практичного застосування та поєднання модулів на уроці фізичної культури. Важливим є навчання учасників Школи «Нова фізична культура» сучасній організації уроку відповідно до нових Державних стандартів (початкової та базової середньої школи).

Необхідною складовою сучасного уроку фізичної культури є партнерська взаємодія вчителів та учнів. Під час уроків учасники уроку повинні разом створювати власні правила, домовлятися та виконувати їх. Учитель виконує функцію тьютора: поважає думку учнів, налагоджує діалог, підказує та співпрацює з ними. Така взаємодія дозволяє проявляти творчість та креативність, що проявляється у презентації власних варіантів вправ для учнів, формуванні особистого ставлення до руху, виявленні активності в процесі уроку.

Основа нового підходу до фізичної культури в Україні – це більше не пошук талантів для професійного спорту, а надія залучити якомога більше людей до масового спорту. Відповідно до рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я усі школярі щодня повинні мати накопичену (тобто, розподілену на 2-4 рази) годину фізичної активності. Звісно, це не лише про заняття спортом, а й про ранкову зарядку, руханки, звичайні дитячі розваги на спортивному майданчику, саморобні «смуги перешкод», біг, різноманітні ігри.

Цікавою складовою фізичної культури в школі є участь школярів у різноманітних естафетах, перегонах, змаганнях як на рівні України, так і міжнародних. Для цього не обов'язково їхати кудись. Такі заходи можуть відбуватися і онлайн, а активності передбачені такі, в яких можуть взяти участь якомога більше дітей. Наприклад, необхідно підготуватися за

відеоматеріалами на уроках, створити у спортзалі необхідні умови (вони мінімальні — наприклад, смуга перешкод), провести та зафіксувати змагання, а потім поділитися з однолітками з різних країн. І все це не потребує додаткової спортивної підготовки.

Що це може бути? Cool Games – веселі змагання з командних спортивних ігор для учнів 9-17 років. Cool Race – індивідуальні та командні старты для старшокласників з подоланням штучної смуги перешкод. Challenge Fest - улюблені школярами будь-якого віку челенджі, такі як складання на швидкість кубика Рубіка, змагання з бейблєйду, вправи зі скалками, різні види незвичайних стрибків (twist jump, jump squats), пробивання футбольного м'яча на точність тощо. Beach Games - літні пляжні активності для школярів на канікулах (пляжний волейбол, корнхол, футблльярд, slackline). ComBat Games – військово-патріотичні ігри (з елементами страйкболу, пейнтболу, лазертагу). Найважливіше в усіх цих активностях, що до них варто готуватися протягом не одного уроку, а така цікава мета приваблює дітей значно більше, ніж просте бажання отримати гарну оцінку.

Найкращим показником індивідуального розвитку та реалізації особистих можливостей кожного учня є участь у шкільних лігах, яку пропонує модельна навчальна програма Нової української школи.

Фізкультурно-оздоровча діяльність дозволяє вчителю залучити, об'єднати учнів та учениць для взаємодії, оцінити виконання освітніх завдань під час проведення уроків фізичної культури та позакласних форм фізичного виховання, участі у позакласних формах фізичного виховання, організаційної діяльності з фізичного виховання в школі, досягнення цілей для реалізації у процесі самостійних занять тощо. Основу для ефективного фізкультурно-оздоровчої діяльності учнів та учениць складають такі підходи, як вибір варіативного модулю, гендерність, доступність, безпека. Вибір учнів та учениць визначає види фізичної активності для організації фізкультурно-оздоровчої діяльності в закладі освіти.

Основою фізкультурно-оздоровчої діяльності учнів та учениць складають заходи «Ліга активних учнів та учениць здорової України» (далі – Ліга), які передбачають проведення ігор, показових виступів з варіативних модулів, які щойно вивчалися на уроках, у відповідності до регламенту (спрощених правил). Заходи Ліги враховують сезонні особливості застосування видів фізичної активності і варіативних модулів і діляться на сезони: осінь, зима, весна. Відповідно заходи Ліги доцільно організувати восени, взимку і навесні. При цьому види фізичної активності (варіативні модулі) мають змінюватися у відповідності до вподобань учнів та учениць.

Отже, школа «Нова фізична культура» надає вчителям фізичної культури можливість опанувати навичками практичного застосування нових модулів модельної навчальної програми в умовах Нової української школи, розвинути професійні компетентності та реалізувати себе як фахівця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксьонова О. Освітня галузь «Фізична культура». URL: <https://bit.ly/43HbEFq> (режим доступу 14.04.2023).
2. Виклики нової фізичної культури: як їх долають вчителі. *Освіта*. URL: <https://osvita.ua/school/87940/> (режим доступу 14.04.2023).
3. Головіна О. Фітнес, фрізбі та флорбол. Як покращити уроки фізкультури. *Нова українська школа*. URL: <https://bit.ly/40itNGe> (режим доступу 14.04.2023).
4. Мірошнікова А. Як зміняться уроки фізкультури в школі. *Освіторія*. URL: <https://bit.ly/3KLdKee> (режим доступу 14.04.2023).
5. Фізкультура для покоління Z: як зробити уроки цікавими. *Українська правда*. URL: <https://bit.ly/3Hc95Bt> (режим доступу 14.04.2023).